

§ 88   **Yttrande över remiss En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95)**
RUN 62-2022

Sammanfattning

Region Västerbotten har getts möjlighet att lämna synpunkter på betänkande, SOU 2021:95 *En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker*

Utredningens uppdrag har varit att utreda gårdsförsäljning. Utgångspunkterna för utredningen är den nationella livsmedelsstrategins mål om en konkurrenskraftig livsmedelskedja och viljan att stärka besöksnäringen. Utredningen ska ta fram förslag på hur gårdsförsäljning kan tillåtas i Sverige på ett sätt som är förenligt med EU-rätten och som inte hotar det svenska systembolagsmonopolet och den svenska restriktiva alkoholpolitiken. Förslagen ska inte heller försämra folkhälsan.

Utredningens förslag i korthet

Utredningen föreslår att tillåta gårdsförsäljning under en försöksperiod på 6 år. Möjligheten ska ges till de företag som tillverkar alkoholhaltiga drycker småskaligt och hantverksmässigt. Företagen måste vara juridiskt och ekonomiskt oberoende från storskaliga tillverkare. Försäljning ska endast kunna ske vid förbokade studiebesök mellan klockan 10 på förmiddagen och 20 på kvällen. Utredningen bedömer att dessa begränsningar kommer att innebära att gårdsförsäljning kan genomföras utan att äventyra Systembolagets monopol i övrigt.

Beredning

Förvaltningen har tagit del av utredningen och många av de skriftliga synpunkter som redan lämnats på utredningens förslag. Förvaltningen har också haft en direkt dialog med Folkhälsoenheten på Region Västerbotten, IOGT-NTO Distrikt Norr, Blåbandsrörelsen samt tre berörda företag i Västerbotten (Idun Wine i Norsjö, Norrlands Fruktvin i Robertsfors och Westerbottens bryggeri i Sävar)

Överväganden

Nykterhetsrörelsen, Systembolaget, Region Västerbottens folkhälsoenhet och flera remissinstanser menar att förslagen innebär en risk att Systembolagets monopol luckras upp och att utredningens förslag kommer att leda till en ökad tillgänglighet på alkohol, som leder till ökad förbrukning och därmed ökade alkoholrelaterade skador och ökade kostnader för samhället. Västerbottens folkhälsoenheten har bidragit med ett fakta-PM, som biläggs detta ärende, om riskerna med ökad tillgänglighet på alkohol. Många instanser skriver också att de inte delar utredningens slutsats att gårdsförsäljning i liten skala kan vara förenligt med de EU-lagar vi har att förhålla oss till och befarar att gårdsförsäljningen är slutet på Systembolagets monopol.

Utredarna menar å sin sida att alkoholkonsumtionen inte kommer att öka och den genom modeller uppskattade ökningen av alkoholskador ligger inom den statistiska felmarginalen. Utredningen har också kommit till den slutsatsen att gårdsförsäljning i den omfattning som de föreslår inte riskerar att äventyra det svenska alkoholmonopolet. Många av de aktörer som tillverkar alkohol i liten skala beskriver att

deras verksamhet skulle gynnas av möjlighet till gårdsförsäljning. Det framgår också genom de samtal som förvaltningen haft med tre olika lokala tillverkare.

Regionala utvecklingsförvaltningen har som uppdrag att arbeta med regional utveckling, tillväxt och gynnsamma förutsättningar för näringslivet. Den regionala livsmedelsstrategin har som övergripande mål att mer livsmedel ska produceras i Västerbotten och ett av delmålen handlar om stärkt besöksnäring genom att servera lokalt producerat mat och dryck. Mot bakgrund av den regionala utvecklingsnämndens uppdrag har förvaltningen tagit fram ett förslag till remissvar som landar i ett bejakande av utredningens förslag om att tillåta gårdsförsäljning i liten skala och under förutsättning att utredningens bedömning om att förslagen inte hotar Systembolagets ställning är korrekt.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden avger yttrande över remiss En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95) enligt upprättat förslag.

Ärendet behandling under sammanträdet

Rickard Carstedt (S) föreslår att arbetsutskottet överlämnar ärendet till regionala utvecklingsnämnden utan eget förslag till beslut.

Åsa Ågren Wikström (M) föreslår bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns två förslag till beslut, Rickard Carstedts (S) förslag till beslut och Åsa Ågren Wikströms (M) förslag till beslut.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt Rickard Carstedts (S) förslag till beslut.

Beslut

Arbetsutskottets överlämnar ärendet till regionala utvecklingsnämnden utan eget förslag till beslut.

Reservation

Åsa Ågren Wikström (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Expedieras till

Socialdepartementet

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Remissvar Gårdsförsäljning
- Förslag till yttrande Gårdsförsäljning
- Sammanfattning av utredningens förslag
- Skrivelse från Region Västerbottens folkhälsoenhet

- Gårdsförsäljningsrapport IOGT-NTO